

حالیه انجمن مایل بودند که دومرتبه انتخاب گردد

اصفهان

ظل السلطان در بین مافرت خود بسمت شیراز در ۲۴ ماه مارس باصفهان وارد شد پس از اینکه پیش از یست و چهار روز در اصفهان توقف نمود نمایش برضد او در شهر واقع گردید پربازان و سایرین بر اشخاصی که در این نمایش شرکت داشتند حمله برده و مقداری هم غارت نمودند بالاخره ظل السلطان در ۱۸ ماه آوریل بشیراز راه سپار گردید

کرمانشاهان

راپورتی بظهران رسید که نایب الحکومه کرمانشاه بعضی اشخاص را بدون محاکمه صحیح حکم بقتل داده است در ۳۱ این ماه در این خصوص از وزیر داخله در مجلس استیضاح شد وزیر داخله جواب داد که بمحض وصول این خبر او نایب الحکومه حکم نموده است که بظهران برای محاکمه حاضر شود

شیراز

از تاریخ اواسط ماه مارس شیراز فوق العاده آرام است برای خیلی اشخاص محترم کاغذ های تهدید آمیز رسیده است ولی راپورت هیچ نوع اقدام غیر قانونی داده نشده هر چند که بازارها

بازند ولی تجارت نمیشود خبر تعیین ظل السلطان بحکومت فارس
از طرف عموم طبقات مردم بخوبی پذیرفته گردید
در ماه مارس سه سرقت در راه بو شهر روی داد و بموجب
راپورتهای واصله مستحفظین راه از مسافرن جبراً اخذ وجوهات
مینمایند يك دزدی در راه اصفهان مابین شیراز و زرکان اتفاق افتاد

بندر عباس

مجدداً راههای کاروان دراواخر ماه فوریه منشوش و دوبار
الاغ که متعلق بمستحفظین قونسولخانه کرمان بود در نزدیکی
باغو بسرقت برده شد قونسول اعلیحضرتی اقدامات برای استرداد
اموال مسروقه نموده است (امضا) ماژور استکس

نمره ۱۱۲

مراسله مستر هارلینک بر ادوارد سکری مورخه ۲۴ ماه
آوریل ۱۹۰۸ از طهران
(آقا) هر چند که از راپورت ماهیانه ظاهر است که
اوضاع عمومی کلیه ایران قدری خاموش تر است ولی در پایتخت
کلیه آثار و علائم خوب آشکار میسازد که بهیچوجه تخفیفی در شدت
زد و خورد مابین شاه و انجمنها حاصل نگردیده است در اینموقع
من مخصوصاً انجمنها را اسم میبرم بواسطه اینکه دخالت مجلس در
این زد و خورد اخیر (که باز هم معلومیت با شاه بود) خیلی کم
بود و زرا هم جز اینکه در مدت ۴۸ ساعت استعفا نموده و مجدداً

استعفای خود را پس گرفتند کار دیگری نمودند

مسئله متنازع فیه این بود که آیا حاکم و رئیس اطمیه قانوناً حق این را داشتند که بدون حکم وزیر عدلیه اشخاصی را که مظنون بسوء قصد نسبت بشاه بوده دست گیر نمایند
روهم رفته جواب منفی است ولی بملاحظه ارتباط این مسئله بشخص شاه ممکن بود که الحظن ها از غیر قانونی بودن این مسئله صرف نظر نمایند

امید بیهودی در اوضاع نیست و انجمن ها از قدرت خود استفاده نموده در تمام ادارات دولتی مداخله مینمایند و بواسطه عدم بصیرت و سوء ظن اکثر رؤسای آنها دخالت آنها در امورات کار دولت را بسیار دشوار مینماید (امضا) مارلین

نمره ۱۱۳

مراسله سر مارلین بسراوردگری مورخه ۳۰ ماه آوریل ۱۹۰۸ از طهران
(آقا) در روز شنبه ۲۵ ماه ویرمالمه بدون اینکه قبلاً از خیال خود کسی را مطلع سازد بودجه خود را بمجلس پیشنهاد نمود در ضمن نطقی که ویرمالمه در موقع پیشنهاد بودجه نمود اظهار کرد که در خصوص ازدیاد مالیات گمرکی بجای و فندوارده بملکت او با نمایندگان دولتین روس و انگلیس مذاکره نموده و دست انداز امیدوار است که دولتین مذکورین ضدیتی در برابر این تعرفه گمرکی نخواهند نمود میویز و مثل سایر اشخاص دیگر اطلاع داشت که صنایع الدوله مدتها مشغول بهیه افقنه برای اصلاحات مالیه که اساس آن نقشه مبنی بر ازدیاد مالیات گمرکی بر فند و جای بود مینمود ولی تا ساعت سه

بعد از ظهر روز شنبه مسیویز و ابداً گمان نمیکرد که هتبه عینی ترتیب داده شده است و در آنوقت وزیر مالیه با واطلاع داد که او میخواهد الساعه بمجلس رفته و بودجه را پیشنهاد نماید در هر صورت با مسیویز و ابداً مشورتی در خصوص ترتیب بودجه مزبور نشده بود و حتی سوادى هم از بودجه با و داده نشده بود

وزیر مختار فرانسه از سفیر روس و من خواهش نمود که مسیویز را ملاقات نموده و اطلاعاتی که او پس از یکماه توقف در ایران از اوضاع مالیه مملکتی حاصل نموده مستحضرشویم برای همین مقصود ما در ۲۸ ماه در سفارت فرانسه رفته و از تقریرات مسیویز و در خصوص اوضاع کلبه مالیات ایران من فقرات ذیل را استنباط نمودم

هیچ نوعی محل عایدی برای دولت ایران باقی نمانده و همه روزه عده کثیری از طلبکاران که اغلب آنها اربابان حقوقند وزارت مالیه را محاصره مینمایند وزارت مالیه هم بدون اینکه باستناد طلبکاران رسیدگی نماید و برای اینکه خود را از زحمت آنها خلاص نماید اتصالاً حواله با اداره گمرک میدهد اداره گمرک هم بواسطه بودن وجوهات همیشه دچار زحمت این اشخاص است

عقبه عموم بر آنست که دبر یازود يك استقراض خارجی بشود و اول خرج عمده پرداخت حقوق اربابان حقوق است پس از ورود مسیویز و یاس فوق العاده به بعضی اشخاص روی داد بجهت اینکه آنها گمان مینمودند که بمحض ورود او و ملیونها پول از جیب او بیرون خواهد آمد و پس از اینکه او اظهار نمود که دولت ایران نمی تواند باین زودیا فرض فوق العاده بنماید مردم گمان نمیکردند که او از روی

حقیقت بیان مینماید بواسطه اینکه اگرچه فرض کلی نبود کلی مینمود
ابتدائی که او شروع بکار نمود برای اوتحصیل اطلاعات غیر ممکن بود
لکن در این ایام اخیر کسب اطلاعات برای او قدری سهل تر شده
است هر چند که ایرانیها عموماً و وزارت مالیه خصوصاً سعی کاملی دارند
که او مربوط با اشخاصی نشود که بتوسط آن اشخاص کمکی حاصل
نموده و با اینکه او با آنها نصیحت حیر اندیش نماید (مقصود از این اشخاص
مثلاً اعضای کمیون قوانین مالیه مجلس)

ناصر الملک در پاریس با او اطلاع داده بود که اینفلور با او
رفتار خواهد شد و تمام اقدامات او را بشکل دیگری تغییر خواهد نمود
و بمیویز و گفته بود که اگر او پیشنهادی بوزارت مالیه مینماید بهتر
آن است که سوادى از او راهم بسجس بفرستد تمام این صاحب بوده
است و در خصوص بودجه هم ابدأ از او مسورنى کرده نشده است و
تا عصر روز شنبه صکه وزیر مالیه بطور اختصار او را از مواد بودجه
مسئله حاضر ساخت او بیچوجه از طرح بودجه اطلاعی نداشت پس از
مذاکرات طولانی نتیجه اینفلور گرفته شد که برای اینکه دولت ایران
مقام میو بیزورا بیپوده فرض نماید بهتر آن است که سفر روس و
فراسه و من بوزر امور خارجه اطلاع بدهیم که برای دولت ایران
ابداً مشر ثمرى نخواهد بود که بدون مشورت با مستشار مالیه در
خصوص تغییر تعرفه کمر کی پیشنهادی بدولتین روس و انگلس نماید
بنابر این در روز پذیرائی معموله که ۲۹ ماه بود من بمشیر الدوله
اطهار نمودم که از طرف سفارت اعلیحضرتی نابحال نه بصنیع الدوله و نه
بیچ وزیر ایرانی فهمانیده نشده است که دولت اعلیحضرتی قبول از دهاد

هیچ نوع مالیات گمرکی را خواهد نمود و همچنین تا کنون من همچو احتیاط کرده و اظهار نموده ام که از عقیده دولت اعلیحضرتی در این خصوص ابدأ اطلاعی ندارم

و بعلاوه من اطمینان کامل دارم که دولت اعلیحضرتی هیچ پیشنهادی را قابل ملاحظه نخواهد دانست در صورتی که طرح آن با کمک مستشار مالیه ریخته نشده باشد و اینکه صنایع الدوله در مجلس اظهار داشته بود ~~که~~ دولتین حاضر باین تغییر هستند بی اصل بوده است .

مشیرالدوله در جواب اظهار نمود که او از اینمطلب بخوبی آگاه و مکرر بصنیع الدوله گفته است که باید پیش از تحصیل رضایت دولتین به تغییر تعرفه گمرکی پیشنهادی در اینخصوص بمجلس بنمائی لیکن صنایع الدوله طوری از اطلاعات مالیه خود راضی و بقدری مایل به نیک نامی خود در مجلس است که ابدأ وقتی بحرف های ما نداده و بودجه خود را پیشنهاد مجلس نمود و بهتر آن است که شما بصنیع الدوله شخصا در اینخصوص صحبت نمایند هم سفیر فراسه و هم سفیر روس در اینخصوص در همانروز با وزیر امور خارجه صحبت نمودند

روز بعد من صنایع الدوله را ملاقات نموده و بایشان اظهار نمودم در صورتیکه دولت اعلیحضرتی تابحال هیچ عقیده خود را در خصوص اضافه کردن مالیات گمرکات اظهار ننموده و در صورتیکه جناب ایشان مطلعند از اینکه دولت اعلیحضرتی هیچ نوع پیشنهادی را قابل دقت نمیداند تا اینکه از مستشار مالیه در او مشورتی شده باشد

چرا باید که ایشان پیشنهاد قطعی در اینخصوص بمجلس کرده باشند و بلاوه بمجلس فہمائیدہ باشند کہ دولتین این اضافہ مالیات را قبول خواهند نمود

جناب ایشان در جواب اظهار داشته کہ گرفتاری مالیه بحدی است کہ دولت نمی تواند منتظر بشود تا اینکه مسیو بیزو اطلاعات کامل از اوضاع حاصل نماید و برای جلو گیری از خرابی مملکت جز اقدام فوری چارہ دیگر نبود راجع بمطلبی کہ او در مجلس در خصوص ازدیاد مالیات گمرکی عنوان نموده بود صنیع الدولہ اظهار داشت کہ اطمینان او از دوستی دولتین طوری زیاد بود کہ هیچ تصور قبول نکردن پیشنهاد را نمی کرد و بالآخرہ گفت کہ امید بہبودی باوضاع باندازہ کم است و باندازہ او خستہ از زدو خورد شدہ است کہ امروز صبح مصمم شدہ بود کہ استعفا بدهد من گفتم بک چیزی کہ دولت اعلیحضرتی طالب است این است کہ ابران آرام و آباد باشد ولی اگر از ما تقاضای امتیازی بشود کہ برخلاف منافع تجارتنی باشد ما حق خواهیم داشت کہ دقت نظری در آن بنمائیم و برای این مقصود دولت اعلیحضرتی عقیدہ مستشار مالیه خود دولت ابرار را کافی میداند

جناب وزیر اظهار داشتند کہ ایشان خیلی بیشتر ترجیح می دهند اگر دولت اعلیحضرتی خود شخصی را از لندن برای دقت در اوضاع مأمور نمایند

اگر در ہر مسئلہ لازم باشد کہ از مسیو بیزو در واقع مشورت کردہ بشود آنوقت مسیو بیزو در واقع وزیر مالیه خواهد

گردید و ایران دیگر سیونوز ثانی را لازم ندارد
 در جواب من اظهار داشتم که جناب شما از لزوم فوریت
 تحصیل منابع مالیه صحبت می‌داشتید در صورتی که اکنون مایل
 به آمدن يك متخصص مالیه دیگری که او ناچار باید مجدداً شروع
 به تحصیل اطلاعاتی را که سیو بیزو در یکماه گذشته نموده است
 بنماید هستید

اگر سیو بیزو آقهدری که لازم است تا بحال از اوضاع
 مالیه ایران اطلاع حاصل نکرده است تقصیر فقط بادولت ایران است
 که استنکاف از دادن اطلاعات ورزیده است

نخواستن دولت ایران خدمتی از مستشار مالیه بعین مثل این
 نماید که شخص مربعی طبیعی را طلبیده ولی از گوش ~~کردن~~
 بمعالجه او امتناع مبورزد

در خصوص آنکه سیو بیزو بکموقی بمقام اقتدارات مسو
 لور خواهد رسید من بابشان اظهار نمودم که البته اینمطلب را درك
 نموده اند که مسو بیزو بهیچوجه دارای قوای اجراییه نیست و مقام
 او فقط مقام شخص راه نمائی است دولت ایران میتواند نصایح او را
 رد بقبول نماید

جناب وزیر مکرر در مکرر در خصوص فرستادن بکنفر
 مأمور مالیه از لندن و پترزبورغ برای دقت در اوضاع مالیه ایران
 صحبت داشته اند و منم مکرر در جواب اظهار داشتم که این اقدام
 ممکن الوقوع نیست من بجناب ایشان در خصوص استعقای خودشان
 اظهار داشتم که بهتر آن است تغییر خیالی بدهند بواسطه اینکه

تغییرات علی‌الاتصال مابین وزراء باعث بهبودی باوضاع نمیشود و
بعلاوه برای نیکنمایی شخص ایشانم صحیح نیست که فوراً پس از
پیشنهاد بودجه خود بمجلس از وزارت استعفا نماید

غیر لازم است که شرح مفصلی از بودجه صنایع الدوله ذکر
شود مقصود عمده آن بدست آوردن مالیات معتد به است که بتوسط
آن دولت ایران بتواند تا یکدرجه بمملکت امنیت داده بعضی طرق
و شوارع جدید احداث نماید و همچنین ترقی بمعارف بدهد

برای نیل باین مقصود چندین قسم مالیاتهای داخلی پیشنهاد
شده است که عمده آن مالیات بر مستقلات در شهر ~~که~~ تاجحال
بهیچوجه مالیاتی براو بسته نشده است

آنچه را که مستقیماً بما مربوط است اضافه مالیات بجای و
قند وارده در ایران است

ذکری از استقراض خارجه شده ولی واضح است که
اگر اضافه مالیاتی برآمده مذکور بسته بشود محل خوبی برای
ضمانت قرضه جدیدی خواهد بود (اضافه مارلین)

سره ۱۱۴

تلگراف متر مارلین سرادوار دگری (واصله ۳ ژون)

طهران ۳ ژون ۱۹۰۸ اوضاع پلتیکی درسی ام ماه گذشته

هیئت وزرا استعفا کرده وتشکیل کابینه جدید خیلی اشکال دارد

انحمنها درصدد آن هستند که بعضی از وابستگان شاه را که با

آنها مختلف هستند اخراج نمایند و محض آنکه شاه را مجبور بقبول

مطالبات خود نمایند سعی در تخویف کلیه قاجاریان دارند

نمره ۱۱۵

تلگراف مستر مارلین سرادوار دگری . - (واصله ۳ ژون)
 طهران ۳ ژون ۱۹۰۸ راجع بتلگراف امروز من امیر بهادر
 جنک دیشب در سفارت روس بست اختیار نمود دوسه نفر از درباریان
 شاه اورا ترك نموده اند

نمره ۱۱۶

تلگراف مستر مارلین سرادوار دگری (واصله ۴ ژون)
 طهران ۴ ژون ۱۹۰۸ شاه امروز صبح از قصر خارج شده
 با مستحفظین کثیری بمحل اقامت بیرونی خود که خارج دروازه
 قزوین است رفت

نمره ۱۱۷

تلگراف مستر مارلین سرادوار دگری (واصله ۸ ژون)
 طهران ۸ ژون ۱۹۰۸ صبح روز شنبه ششم ژون مابین
 شاه و طرفداران دولت ظاهراً اصلاح شد ولی صبح روز دیگر با علیحضرت
 شاه راپورت داده شد که اجمنها تلگرافی بظل السلطان در شیراز مخابره
 نموده اورا بامدن و قبول مقام بیابت سلطنت دعوت کرده اند
 همانروز عصر پسر بزرگ ظل السلطان و سردار منصور و
 علاء الدوله و عضد الملک رئیس ایل قجر که در انقلاب هفته
 گذشته شرکت نمود از طرف شاه دستگیر گشتند

نمره ۱۱۸

مکتوب مستر مارلین سرادوار دگری (واصله ۹ ژون)
 طهران ۷ مه ۱۹۰۸ آقا افتخاراً سواد جوانی را که

دولت ایران اخیراً در مقابل اظهارات من در موضوع حفاظت گبر
های ایران داده است لذا انقاد میدارم

چالزاس مارلینک (امضا)

ترجمه ملفوف نمره ۱۱۸

مکتوب مشیرالدوله بمستر مارلینک

۲ مه ۱۹۰۸ مراسم شما در باب گبرهای ایران واصل

گردید دولت ایران همیشه در راه آسایش اینفرقه بدل توجه مخصوص
نموده و اینطایفه مرکب از قدیمترین نسله ایران بوده و چنانچه در
مورد قتل فریدون مشاهده کردید فیما بعد هم بهمان نظر با آنها
رفتار خواهد شد

طرز باظهارانی که در اینباب فرموده‌اید از وزیر داخله استدعا

شده که دقت حکام را بانمستله جلب نماید

نمره ۱۱۹

مکتوب مستر مارلینک بسرادواردگری . - (واصله ۹ ژون)

فلهک ۲۱ مه ۱۹۰۸ آقا افتخاراً راپورت خلاصه وقایع

چهار ماهه ایرانرا بطریق معمول لغا انقاد میدارم

چالزاس مارلینک (امضا)

ملفوف نمره ۱۱۹

خلاصه وقایع ایران - طهران

در ظرف چهار هفته گذشته اوضاع طهران رویم رفته از

معمول آرام تر بود بلاشک در میان مردم يك نوع حالت یأس

و قاتر احساس میگردد و ایرانیانی که قدری از امورات واقف تر هستند فهمیده اند که در چرخهای حکومت در واقع تزلزلی پدیدار گشته است عامه مردم زناده از اندازه بمشروطیت خود که بدبختانه تاکنون علامات فساد از آن ظاهر بوده اعتماد دارند

نظر به عید مولود شاه در ۱۵ ماه اعلیحضرت یک روز قبل دستخط مصلحانه بمجلس فرستاده احساسات عامه جناچه انفطار آن مراسم نسبت بشاه صورت خیری گرفت مراسم معمولی عید مذکور که بآبراز حسیات خصومت کارانه که بدلت تحقیر بملتک ارتجاعکارانه بر این بکنی داشت مسودر و موع هفت

در دوم ماه کابینه وزرا اسعفا کرده در ششم مه دوداره سپین گردید مستوفی الممالک بحسای طفر الساعطنه بوزارت جنگ مبدل شد بعلت استعفی صدر اعظم که دعه دوم در ۱۶ مه واقع شد احتمال قطعی مرود که از هم در مقام هر یک از وزرا بغير و تبدیلی بشود

نظام الساعطنه که بی اندازه مورد بی میلی عموم واقع شده بود در ۱۷ مه بقم فرار نمود

در ۱۶ مه شاه شخصا تلکراف دوستانه مناصر الملك که حالیه در اروپا مشغول سیاحت است مخبره نموده اورا به آمدن بآبران و قبول مسند صدارت دعوت کرده است ولی مسئله اینکه آیا جناب ایشان بقبول این مقام تن در دهد مشکوک است

دو نفر اشخاصی که باهیجان برای رفورم عملا مخالفت میورزیدند پس از آنکه در محکمه عدلیه از آنها محاکمه شد بحبس

مدن طولی محکوم گردیدند یکی از آنها بحرم انصتکه اعلانی
جیبانیده و اعضای مجلس را بایی اعلان کرده بود محکوم گردید
۲۱ مه ۱۹۰۸ (امضا جی بی خرچیل منشی السنه شرفی

مشهد

ما بس انجمن محلی و اداره بلدنا کده رب فوق العاده در
مبان بود از سرار معلوم قوای حکومت بدرجه رو بصعب اسب
ولی سهر آرام میباشد

تربت حیدری

احساسات برمد شخص محلی برای اعضای آن محمل ناپذیر
بوده تمام آنها منجداً بهرمانیره، سرانجه نوشته در حواست نعلی
حاکمی برای آنمحل نمودند تمام طبیب مردم بالانفاق از اوضاع
موجوده امورات نگرانی داشته و سس و نامیدی خود را از استفاده
از حکومت مسروطه ابرار میدانسد در دسته دزد که حوالی طبس
را اشغال نموده بودند در ماه آوریل متفرق شدند

یزد

سرداره معتقد حاکم جدید کرمان روز ۷ آوریل در نزدیکی
امار بدسته مرکب از چهل دزد که ۱۲۰۰ رأس گوسفند و اموال
زیاد بغارت میبردند بر خورد او بسارقین حمله برده هفت نفر از
آنها را مقتول و مجبور بترك اموال مسروقه کرد از همراهان حکومت

یکنفر مقتول ویکی مجروح گردید

در بیستم آوریل النظام الملك از نائین بیزد وارد شد و بحکومت آنجا تعیین گردیده.

در ۱۴ مه قریب دو هزار نفر از اهالی دهات در خارج اداره تلگرافخانه الکلیس اجتماع نموده درخواست نموده که محض پروتست برضد بعضی مالیاتهای جدید بست اختیار نمایند مردم بازار ها را بسته و اوضاع از قرار معلوم خیلی سخت شد مستر بلك من کفیل ویس قونسولگری باروسای آن جماعت مشورت نموده آنها بمساجد و مقامات مقدسه مراجعت نمودند روز بعد جماعت مردم دو مرتبه مراجعت نموده و داد و فریاد کرده از دولت انگلیس درخواست کمک و همراهی میکردند که با آنها از روی عدالت رفتار شود مستر مارلینک تلگرافا خیر داد که مجلس ملی بهمین زودی تأمینات لازمه خواهد داد این خبر باعث تسکین اذهان مردم شد و تلگرافی که از وزیر مالیه واصل شد موافق دلخواه آنها بود در ۱۸ مه عده بنمابندگی اصناف از مستر بلك من ملاقات کرده درخواست اجازت تحصن نموده از آن میترسیدند که ورود عده کثیری از اهالی دهات شهر اسباب عدم تأمین دکاکین آنها شود مستر بلك من بانها اصرار نمود تا دوروز منتظر جواب مجلس ملی شوند در ۱۹ مه هیئتی بنمابندگی سرکرده آنها ملاقاتی کرده اظهار داشتند که عده زیادی از اهالی دهات ~~که~~ بسیاری از آنها صلح بودند اتصالا وارد شده و ناامنی بطور عموم شیوع داشته و از آن میترسیدند ~~که~~ هر گاه در ارسال جواب تاخیر زیاد

شود هرج و مرج در میان مردم واقع خواهد شد بعضی از آنها آمده و همینکه از عدم وصول جواب و دخول در قونسولخانه مایوس گردیدند تهدید بیائین کردن بیرق و تخریب اداره قونسولخانه نمودند آن هیئت برای این تهدیدات ترضیه خواستند مسترمارلینک از وزیرامور خارجه ملاقات نموده او را از وخامت این مسئله مستحضر و از او وعده گرفت که از تظلمات و تشکیات مردم یزد دلجوئی کند

کرمانشاه

بعثت حرکت ایلات دور و حوالی کرمانشاه ظاهرا خیلی مغشوش شده مستر و میسینراستد که متعلق بدعاه امریکائی هستند در قرب بیست و پنج میلی طرف مشرق عهردزد بانها زده و تمام متعلقات آنها را سرقت برده اند

ظفر السلطنه وزیر جنگ سابق بحکومت معین شده و در راه کرمانشاه است الحال شهر ظاهرا مغشوش است و قونسول اعلیحضرتی راپورت میدهد که فعلا ما مورین دولتی که بتوان مطالب را بانها اظهار داشت موجود نمیباشد

شیراز

ظفر السلطان در اوایل مه وارد شیراز شده و چندین تلگراف بسفارت اعلیحضرتی مخابره نموده مشر بر اینکه برای حفظ نظم اقدامات مجدانه نموده قبل از ورود شاهزاده مذکور در شهر اغتشاشی بوقوع رسید علت وقوع آن انتشار تلگرافی از علمای بزرگ نجف در

خصوص قتل قوام‌الملک بود ولی از زمان ورود ظل‌السلطان درامورات تسکین حاصل گردیده است

سبصد نفر از زوج چهار محال که یک قسمتی از مستحفظین ظل‌السلطان هستند در بیست و ششم آوریل وارد شدند

از تلگرافی که بتاريخ ۱۷ شهر مه از معاون رئیس اداره تلگرافی هند و انگلیس واصل شد مفهوم گردید که قبایل اعراب مابین سیوند و ده بید مشغول ارتکاب سرقت و چپاول اموال مردم بوده خط تلگراف را هم صدمه رسانیده اند

مره ۱۲۰

ملخص مکتوب متر مارلنک بسراواردگری - (واصنه ۹ ژون)

قلهک ۲۱ مه ۱۹۰۸ در نخب مکتوب سی ام ماد گذشته خود افتخاراً راپورت مدهم که کابینه وزرا در دوم شهر جاری از کار استعفا کرده وزیر مالیه بعموم فهمید که استعفای او نتیجه قطعی صحبتی است که من در چند روز قبل با ایشان دانسته ام اگر چه عقیده عموم بر این بود که مبل وزرا بر این قرار گرفته که باعث تفسیری در تشکیل کابینه وزرا گردیده نظام‌السلطنه صدراعظم و وزیر داخله را در آن راه بدهند شکی نیست که انطوری که صنیع‌الدله رفتار کرده و مسئله ملاقات مرا آلت رهائی و اسنخلاص خود از این موقع مشکل که جاه طلبی او را بطرف آن سوق داده بود قرارداد تأثیری نموده و در ظرف هفته که بحران وزرا دوام داشت در مجلس چندین نطق ایراد شده بر ضد قصد اعمال کنترل خارجه بر مالیه پروتست شد و

چند مقاله سخت در همین موضوع در مطبوعات دیده شد کفکوی
 خرید مالیات چائی وقت در میان بود و در هفت ماه صبیح الدوله پیندهاد
 شده بود که حواء دولتین روس وانگلیس قبول این مسئله را بکنند
 یا نکنند بر مالیات اجناس مذکور افزوده شود و بطور سحت انطور از آن
 طریق شد که ملت باید بواسطه نریک اسامعزل و ادوچائی را مجبور قبول
 آن نمایند و بکنفر وطن پرست دیگر اظهار داشت که حقوق مسیوریت
 برای تمام مدتی که خدمت کرده اند پرداخته شود و او را بفراسه
 پس فرستند البته تمام این عنوانات را باید قبل اهمیت رساند و لی
 نظریات که خود صبیح الدوله بمن اظهار داشت که قبل از ملاقات نام
 نصیم باستغذ موده بود من انطور صلاح دانستم که اسمی را در
 مراکزی که عنوانات مخالف و مغایر او مسکن بود بگوید ارباب
 نماید منتشر و باها بفهمانم بمحرد آنکه کابینه مجدداً تشکیل گردد از
 وزیر امور خارجه ملاقاتی نموده و از وضع رفتار ملت وزیر مسؤلی که
 سعی داشت اسم را بعنوان مدحنه در امورات داخلی دولت بدنام نماید
 و مضمون و مقصود مطلب مرا بر عموم مشتبه کند بیرونست نمودم
 مشیرالدوله چندان سعی نمود که از کرده همکار خود طرفداری و
 تصدیق نماید ولی ایراد کرد که از این مسئله چندان ضرری وارد
 نیامده چرا که رفتار و کردار صبیح الدوله چنان بر عموم واضح و
 معلوم است که چندان وفری بگفته های او نمیکذارند !

گمان نمیکنم عقیده مشیرالدوله صحیح باشد زیرا که همیشه
 استعفای اخیر هیئت کابینه انظار عموم را متوجه بخود گردانید تا همرا
 جلب نظر موفقی بان قضیه بر طرف و محو گردید از حیثیات دیگر

امیدوارم نتایج حسنه بظهور خواهد رسید چون اکثر اهالی متمایل هستند که از دولت جدید منتظر استخلاص از لزوم تادیه مالیات باشند از قرار معلوم مجلس اینطور تصور میکند که اقتدارات آن در مناسبات خارجه هم نافذ بوده و محتمل است این نکته را فراموش کند ~~که~~ مراعات عهدنامه‌های دولتی مسئله التفاتی نبوده بلکه اجباری است این تصور سورا دیرمازود از اذهان آنها باید محو نمود ولی این مسئله است که هرگاه اصلاح آنرا بخود ایرانیان واگذار نمائیم ممکن است تا یک مدت غیر محدودی بواسطه حساسیت و زود رجعی مجلس بتعویق انداخته شود

اوضاع مملکت از بد بدتر شده و دولت ضعیف مطابقا قادر نیست در راه اعاده نظم اقدامی نماید و در صورتی که پول برسد بمنتها درجه غیر ممکن است که بدون معاونت خارجی اقدامات جدی برای رفورم بعمل آید و زرائعی که اطلاعاتشان بیشتر است بلاشک از این مسئله آگاه هستند ولی عامه مردم و مجلس خلاف وطن پرستی میدانند ~~که~~ بحقیقت يك مسئله متقاعد شوند و بدینرا این گمان میکنم خیلی باعث خوش حالی است که ملت حماقت صنیع الدوله این مسئله بنمایندگان واضح شده که دولت ایران باید از دولتین روس و انگلیس منتظر کمک و همراهی برای استخلاص از مشکلات باشند نمیتوانم وانمود کنم که تاثیر لازمه تاکنون در اذهان جای گیر شده باشد ولی در هر صورت اولین اقدام برای فهماییدن این مسئله بطور صحت بعمل آمده است

مملکت از حیث مالیه طاهرا با قعله صفر رسیده و مسیود و هارتویک ~~که~~ با او در اینموضوع صحبت داشته ام یا عقیده من موافق است

که در اندک مدتی کارچنان بر دولت سخت خواهد شد که مجبور
باستدعای معاونت خواهد گردید

نمره ۱۲۱

مکتوب مسٹر مارلینگ سرادوار دنگری . - (واصله ۹ ژون)
للهک ۲۲ مه ۱۹۰۸ آقا هرگاه بواقعات چهار هفته اخیر نظر
افکنده شود مشکل است علامت و آثاری بدست آید که بهبودی فوری
اوضاع ایران را نمایند مقصود وزرا از تکرار استعفا فقط این بود که
از دست نظام السلطنه صدراعظم که طمع کاری وعدم موافقت اوباقوانین
مشروطیت در اجرای اعمال خود او را بی اندازه مورد تنفر عموم نموده
بود رهائی نابد و از قراری که معلوم میشود در مورد همکاران خود
عوض آنکه بطور رئیس کابینه مشروطه حواء سلوٹ نماید مثل یککافر
صدراعظم سلطان مستبدی رفتار کرده است و شکی نیست که برای
آنها امکان داشت با او منجدا عمل نمایند هیچ احتمال نمیرود که
کابینه جدید که تشکیل آن هنوز بطور قطعی فیصله نشده بیشتر بتوانند
در این هرج و مرج و بی تربیتی اوضاع دولتی اعاده نظم نمایند
ایتمسته را میتوان بقین نمود که صنیع الدوله صدراعظم شود و محتشم
السلطنه نماینده ایران در کمیون سرحدی ارومیه از قرار مد کوردعوت
شده که آمده و بجای نظام السلطنه بوزارت داخه بر قرار شود این
مسئله مشکل است تصور شود که امکان داشت انتخاب نامساعدتری
از انتخاب این دو وزیر بعمل آید طهران نسبتا بحال آرامی دوام دارد
ولی احساسات عموم بسیار از ضعف و بیچارگی حکومت مایوس است
و تمایل عموم باینکه شاه را که مجددا بنا داده ساختن خود برای

گودنای دیگر متهم گردیده باعث اوضاع موجوده امورات بدانند
روز افزون است

برای اکثر نقاط بی حکومت حکام تعیین کرده ولی باستانی
ظلم السلطان در شیراز و سردار متضد در کرمان هیچکدام از آنها
ظاهر قادر نتواند بود که در راه اداره نمودن قلمرو خود جدوجهد
حقیقی بنماید در برود جمعیتی از دهانیان بتوان پروتست بر ضد مالیات
جدیدی دورنگراف خانه را احاطه کرده اند ولی مسترملب من کفیل
ویس قونسولگری بواسطه زرنگی و ضمانت خود تا کنون بمنع وقوع
حادثه جدیدی موفق نگردد است دولت از اینجای کاری از پیشش
نمی رود بجز آنکه تکراتب سسکین آواز فرساید طوایف کاکاوند بواسطه
قصه حمله بکرمانشاه آجارا بدهد نموده و از قرار شرحی که کابیتان
هاورت مینکارد اوضاع مدهشی در پیش است دولت وعده داده اند
که ظفر السلطنه حد کم جدید را با استمداد قوی بفرستند ولی قسری
شک می رود از اینکه او در آخرین لحظه از این عهده استعفا نماید
مملکت علاوه بر آنچه مذکور گردید از حیثیات دیگر سبتاً آرام
است و فقط چند نفر سرقت اکثراً در دور و حوالی اصفهان بوقوع
رسیده (امضاء) چارلز ام مارلینک

شماره ۱۲۲

تلگراف مستر مارلین برادوارد گری . - (واصله ۹ ژون)
تهران ۹ ژون ۱۹۰۸ راجع بتلگراف دیروز من دیروز صبح
قشون دولتی محافظ شهر بودند و سپس شاه اعلانی منتشر نموده اشخاصی
را که دستگیر شده بودند خائن خوانده اند شهر بطریق معمول آرام

اسب و مردم اعلان مرتور را بطور آزادی قبول نمودند

شماره ۱۲۳

بلکراف مسرمارکس سرادار دکتور . . (وصله ۱۲ روز)
 اوجاع استعجاب سرعت کتب باب بوده و همچون صد ساه
 ساحت مسود مسود و هارت و یک که رای، چند جن س در حوق اسب
 بمسوا اسواسی لری زربوال ا تا بی سو د که سفارس - واس
 روس و یکس ادسورا ایل - له نورتر + خارجه بطور
 رسمی طپرد بند که دولیس مردم در سلسله ح او و ر
 دور، که چند باد بوه و پره لای، د ک ر - حراد بکنند
 سفید سفیر روس سکنه موس، بی سس - به بل الساط
 مینسد وی اس دره سج تصور موهومی سب و هر سب که
 ساهراده مطباً + فسد دب سطلب و لاخره - مطاب درد و معلوم
 او اسطور جان مینسد که ورر، رمان حاضر درل دستشه هستند
 که شاه بطور دس موافق موس مسرودس بهر حوهها سب و در
 هس الام - هنج حسس محاسنی رمدآن خندد با د د
 مراسحصا عمده سب سحت هان - ر ر دهن نامه
 حصوب فاطمی شاه ر سب مسروده مرتار - موس بی ممک
 جنلی ماید خود اردسب اورهاننده و انهار عصبه نرس سب که
 اعاده نظم توسط طبل سلطان دعب مدواری کامل جوهد و دس
 اینصنله را لارم اسب اعتراف که که صل سلطان رس سسراب مفاصد
 شخص خود از موقع حالیه سفاده مسماند
 در اسکله پیسنهادی که از طرف سفیر روس شدن هنجان و قلاب

طهران را خاموش خواهد کرد گمان میکنم امکان قطعی داشته باشد ولی موقتی خواهد بود و تحمیل اثرات آن در ایالات و ولایات مورث تزیید انقلاب گردد و ابدان تصور نمیکند بوسیله آن مابین شاه و مردم بطور دائم اصلاح شود چنانچه سفیر روس اظهار مینماید احتمال تردید بیقین میرود که ظل السلطان برای مشروطیت يك خصم مستحکم تری از شاه حالیه خواهد بود

یس از توضیح نظرات خود را بسفیر روس با عنوان نمودم که بعقیده من دولت اعلیحضرتی در شناختن وراثت پی در پی تاج و تخت ایران خود را ملتزم حمایت خانواده حالیه منطقت ندانسته و در این صورت یکنفر پادشاه را بطریق اولی حمایت نخواهد نمود
مره ۱۲۴

تلگراف سر ادوارد گری بمسنراو برن مورخه ۱۲ ماه ژون از وزارت خارجه لندن

راجع بتلگراف امروز طهران من موافقت نام با عقیده منار مارلین دارم در ضمن مذاکره در اوضاع باوزیر امور خارجه شما خوب است که بجناب ایشان اطلاع بدهید که دولت اعلیحضرتی متها درجه اهمیت را باتفاق تام سیاست دولتین میدهد ولی ما بکلی بر خلاف هر نوع اقدامی هستیم که شکل مداخله در امور داخلی ایرارا دارا باشد و بهمین دلیل دولت اعلیحضرتی نمیتواند مکاتبه را که سفیر روس پیشنهاد نموده قبول نماید دولت اعلیحضرتی کمال آرزو را دارد که نظم در ایران برقرار ~~شود~~ کرده ولی فقط راهی که انجام این مقصود ممکن خواهد گردید به تشکیل دولتی خواهد

بود که طرف اعتماد و همراهی تام ایرانیها باشد و این عمل وقتی انجام خواهد گرفت که اوضاع بطور طبیعی در جریان بوده و دخالتی از خارج نشود

عقیده ما بر این است که اگر دولتین اظهار نمایند که سلسله یا دولت حاضره باید حتماً برقرار باشد ممکن است صکه موقتا در اوضاع بهبودی حاصل گردد ولی در آتی اشکالات سختی هم برای دولت روسیه روی خواهد داد هر نوع حکومتی که ما بخواهیم مجبوراً در ایران برقرار نمائیم بدون شك خطر آن حکومت زیادتر خواهد بود

نمره ۱۲۵

تلگراف مستر مارلین بسراوداگری مورخه ۱۳ ژون از طهران

راجع بتلگراف نهم اینماه من

ظاهراً بواسطه تهدید شاه مجلس انجمنها را وادار نموده است

که از مسجد خارج شوند

در اینمدت هیجان بی نظمی در شهر روی نداده است

نمره ۱۲۶

تلگراف مستر ایبرن بسراوداگری مورخه ۱۵ ژون از پترزبورغ

راجع بتلگراف ۱۲ اینماه شما

تابحال جواب قطعی از مسیو ایزوالسکی برای من نرسیده

است جناب ایشان امید دارند که اوضاع تصمیم فوری لازم نداشته

باشد از صحبت ایشان من چنین فهمیدم که در عوض اظهاراتی که

مسیو هارتویک پیشنهاد کرده بود حال جناب ایشان مایلند که فقط

نک نوع احتیاطی مثل همان احتیاط ۱۹۰۷ از طرف دولتس نه
طل السطان شود

و دلیل افاده نمودند که سببانی ما وایعهد را بجا شدی
سبب بران خود مانع ندره . . . از محور دین اقدام مسامد عمر
حد که خود محدب اینان دولت دارند حقیقه بی سببانی مثل این
نست که ما بر عیاه گرفته دست ک . . . سرس ر و سلفه
ب ادارج

۱۳۷

دکتراف سر ر دگر . . . و نر . . . و مه ۱۳۷
وزارت خارجه لندن

دلیل و حوجه رو به سببانی و سبب و سبب
سبب و در صورتی که لا دولت روسیه معاهده نمایند و حوجه
کمک به (طل اسطان) سببانی دیکری بخواهد کرد مقصد من
مهرس زهر محدود بودن سبب خود من سبب و حجه سبب ۱۳۷
دحر سبب بر سر امون نویی حرهم شد که مره دلیل نه
نمکن آن سبب همحر و سببانی او بدی نه بود و سببانی دولتس
در ایران حجه سبب من این عقده خود . . . کثیر وس
طهار نموده ام به هم حرر است که همسطور سبب برو سبب
ادبار حانه

۱۳۸

دکتراف سر ادوارد کری سببانی او برن مورجه ۲۰ رون ر
وزارت خارجه لندن

در صورتیکه وزیر امور خارجه لازم میداند که اقدامی بشود من حاضرم که نماینده اعلیحضرتی مقیم طهران تعلیمات فرستاده که با همکاری روس خود احتیاطی مثل احتیاط دسامبر ۱۹۰۷ به ظل السلطان بنمایند

در صورتیکه يك همچو اقدامی کرده شود آنوقت باید که نمایندگان دولتی شاه را از این اقدام منع فرموده و به آن اعلیحضرت بدین جهت نمایند که بملاحظه اطمینان سعادت خود و نگاه داری تاج و تخت بهتر آن است که او اقدامی بر علیه سر و خطین و مجلس نماید در هر صورت بشاه بفهمانند که او هیچوجه نباید منتظر حساب از دولتی باشد در صورتی که اقدامات او او را دچار خطرات خواهد نمود

مره ۱۲۹

تلگراف منتر مارلین سرادواردگری مورخه ۲۱ ژون از طهران
راجع بتلگراف ۲۰ انشاء شما به پترزبورغ
من گمان میکنم که اگر دولت روس آن اقدام متفانه
را قبول نماید

بهر آن است که دستور العمل برای من و میوه هارتویک
فرستاده شود که مضمون مطلب را رسماً مثل سال ۱۹۰۷ علی
نمائیم بواسطه اینکه شاید تصور بشود که این اقدام ما يك نوع
همراهی باشاه بوده است

مره ۱۳۰

تلگراف مستر او برن سرادواردگری مورخه ۲۲ ژون از پترزبورغ